MAI NAP 1998. AUGUSZTUS 8.

RIPORTER: SZILÁGYI ÁGNES FOTÓ: NÉMETH GABRIELLA

Bessenyei párja, Élthes Eszter nem csak művészfeleség

Egymáshoz menekültek

Nem mindennapi asszony. A fővárostól több kilométerre egy magányos tanyán ültünk és beszélgettünk Élthes Eszterrel. Számtalan ló, a kertben nyíló tarka virágok veszik körül. Igen, ma már csak ezek között él.

Szilágyi Ágnes

Kivonult a zajos világból? Unja? Csalódott? Nem! Mert Eszter azt állítja, bezártsága tudatos tagadása ennek a világnak. Meghökkentő. Hiszen ugyanaz a nő ül az árnyat adó fa alatt, aki alig húszévesen brahiból leszólította az utcán *Bessenyei Ferencet*. Az, aki nem a színészt, a férfit nézte ki magának, hanem havert keresett. Mert szerinte egyforma stílusban éltek. Az az asszony mesél, aki azért vándorolt ki Németországba, hogy ma itt élhessen. Az, akit nem elégített ki az építészmérnöki munkája, mert bezárták egy irodába. Aki kivándorolt azért is, mert ha nem teszi, itthon csak a Bessenyei felesége titulussal illették volna. S Németországban sem pihent meg babérjain, élt szülei pénzéből, taxizott, mert fogorvosnak készült, miközben hetente hazaautózott Bessenyeihez, a férjéhez. Aki mindemellett beült a színházi próbákra, és a premierekre is, visszajött. Az, aki két sikeres könyvet írt.

Eszter úgy mondja, kőkemény hívő katolikus, s ma már mindezt ésszerűnek és logikusnak látja. Persze azt is tudja, hogy a házasságukat nem szabad összehasonlítani máséval. Élthes Eszter azt állítja, nem azért, mert jobb, hanem mert kevesebb. De mégis több. Mert soha nem szólták, nem kritizálták egymás döntéseit. Tökéletes szabadságban éltek, de ugyanakkor hihetetlenül nagy szükségük volt egymásra. Házasságkötésük sem volt hétköznapi. Eszter már Németországban praktizált, amíg itthon teljes csöndben, két tanú kíséretében kimondták az igent. Humorosnak, ezt is brahisnak gondolták. Azonban akkor már nem mosolyogtak, amikor Eszter édesapja a Váci utcába egy ismerősétől meghallotta, hogy a lánya férjhez ment. *Sinkovits Imre*, a házszomszédjuk megorrolt rájuk. Ő is mástól értesült a házasságról. A fogorvos asszony még Münchenben gyógyította a beteg fogakat, miközben itthon, hosszas keresgélés után rátalálnak a lajosmizsei tanyára. Talán ez is sorsszerű volt. Az viszont nem véletlen, hogy Bessenyei karácsony óta állandóan a tanyán van, meséli Eszter. Ott érzi magát biztonságban. Eszter tudja, hogy olyanokat mondott férjének, amelyeket hosszasan lehet csak megemészteni. Eszter azt is tudja, hogy egész élete egy felkiáltójel. Nagy kihívás a férje számára. Nem mindig elvonultan, éltek zajosan is. Nem volt olyan este, hogy ne éppen *Kállai Ferencéknél*, vagy *Huszti Péteréknél*, de lehet, hogy Sinkovitséknál kötöttek ki. Azonban amikor a lovak betörtek az életükbe, társaságuk is kicserélődött.

Eszter arra is rájött, hogy az emberek nehezen viselik el, mert felhívás számukra. Úgy érzi, hogy amit ő képvisel, az a lelkiismeretük, a tükörképük, amivel nem akarnak szembenézni. Mindig is tagadta ezt a világot. Mert csak azért élünk, hogy hajnalban keljünk? Dolgozzunk? Szerinte csak negatív dolgok irányítják életünket. Tévedés ne essék, nem menekült a vallásához – mondja Eszter –, de semmi értelme bestoppolni a lyukat, mert attól még a rossz rossz marad. Ha a fa gyökere rohad, hiába permetezi az ágakat, attól még beteg a fa. Nemcsak a világ, hanem az emberek egyéni élete is, az ő felfogása szerint – egyenlő a keresztényi felfogással – gyökereiben rossz.

Kicsit elgondolkozik, s aztán folytatja: az emberek ösztönösen rájöttek, hogy őt lehet kritizálni. Nem sértődik meg. Mert ő mindig arra a pillanatra érti a mondatokat, s nem az egész életére.

– Feri is rájött erre – ismeri el Eszter –, csak saját magára nem vonatkoztatja. Egy egyszerű példa: lemorzsázik a földre, én összesöpröm. Ezelőtt három hónappal Feri felpattant, hogy ő innen elmegy, mert ő itt fölösleges. Eszter ezt is megoldotta, azt mondta, nem fogsz zsarolni a neuraszténiáddal. Feri belátta, s abbahagyta a duzzogást.

Mennyi mindent lehetne még elmesélni Élthes Eszterről. Fantasztikus asszony. Akiről soha nem lehetett elmondani, nem arról ismerték, hogy a Bessenyei felesége. Soha nem élt a nagy művész árnyékában.

Fotó: Németh Gabriella